

En Præietrane på turné til glæde for mange

Præietrane, Avnø, 14. januar 2021.
Foto: Jørgen Peter Kjeldsen.

Af Jørgen Peter Kjeldsen

Da jeg på en NOVANA-tælling i de sydvestsjællandske fjorde og nor den 14. januar 2021 blev overrasket over en kaglene traneagtig "trompet-lyd" ved Avnø Fjord, slog det et øjeblik senere ned i mig, at det jo var her i området ved Vordingborg, Danmarks anden **Præietrane** nogensinde var blevet set i nytårsdagene. Lyden var traneagtig, men alligevel ikke helt som vores egen Tranes lyd, dybere og mere "rullende". Og ganske rigtigt – det var denne lækre lille trane, der kom flyvende og slog sig ned på en mark tæt på – se billedet ovenfor. Jeg har ikke set arten siden for mange år siden i USA, så det var et fint gensyn – den er virkelig markant mere kompakt end vores egen Trane, kort- og tykhalset, og giver slet ikke det samme indtryk af en langlemmet fugl.

Fundet affødte selvfølgelig, at en hel masse mennesker satte sig i bevægelse for at opleve den sjældne gæst. Det er altid dejligt når de hits, man finder, kan blive delt med og glæde andre, og det må siges at være tilfældet her, hvor mange hundrede "besøgte" fuglen i de kommende dage. Det var i en af de mest hårde *Corona*-nedluknings-perioder, så Præietranen skulle nydes på god afstand – af de andre birdere! Den var tilmed genstand for et indslag i de lokale TV2-nyheder.

Det blev hurtigt kendt, at Præietranen havde opholdt sig i længere tid i Nordsverige i oktober/november 2020, inden den dukkede op her i Danmark. Fuglen blev dog ikke identificeret i Sverige; folkene på gården hvor den opholdt sig tog den for en ungfugl af almindelig Trane. Først efter offentliggørelse af billeder af den danske fugl blev den i Sverige "efterbestemt".

En Præietrane i Skandinavien må siges at være alvorligt på afveje. Sandsynligheden taler måske mest for, at den er kommet østfra fra Sibirien, fremfor over Atlanterhavet.

At dette fund omtales i en årbog som omhandler fugle i Nordjylland skyldes, at opholdet i Sydsjælland kun var indledningen til en længevarende odysse for den fine lille trane. Efter at Præietranen blev set på forskellige lokaliteter på Sydsjælland frem til 18. januar kunne det have været slutningen på historien. Men så dukkede fuglen op igen 31. januar meldt trækkende ved Melby Overdrev i Nordsjælland (Thomas Vikstrøm), hvor den efterfølgende sås rastende på Sølager Strandeng, men den var urolig og blev til sidst set flyvende forsvinde bag en pynt i nordvestlig retning. Fuglen var startet på forårstrækket!

Første Præietrane gæster nordjysk jord

Herefter gik der atter godt to uger uden livstegn, men så 17. februar slog Præietranen til igen – denne gang i Nordjylland, nærmere bestemt Gravlev Ådal. Dermed materialiserede en ny fugl sig på den nordjyske liste (og det var også et førstefund for Jylland i det hele taget). Ligesom på Sydsjælland kom den første melding på fuglen fra en lokal ikke-fuglekigger, Aage Langeland, der lagde et billede på Facebook og undrede sig over hvad det var, han havde fotograferet fra sin terrasse – hvilket naturligvis hurtigt blev omsat til alarm-meldinger på diverse meldesystemer. Hans Christophersen og Esben Sloth Andersen var på det tidspunkt, ved 11-tiden,

på fugletur nordvest for Gravlev Sø, da der indløb en melding om Prærietraner ved ... Gravlev Sø! – og de gik dermed glip af en gylden mulighed for et ædelkryds. Efterfølgende viste det sig, at andre lokale havde iagttaget fuglen allerede 14. februar. Selv om mange jyske fuglekiggere havde været på Sjælland og krydse arten på Danmarkslisten, blev dens ophold i Gravlev – og de efterfølgende nordjyske opholdssteder – et populært trækplaster for mange fuglekiggere. Fuglen blev til tider på det nærmeste mandsopdækket, selv om den af og til "blev væk" og kunne være svær at finde igen – og det i lange perioder. Sidste observation fra Gravlev var fredag den 19. februar om morgenen, hvor fuglen – ligesom dagen forinden – lettede og fløj nordpå. Om torsdagen var den vendt tilbage sidst på eftermiddagen for at overnatte ved søen, så fredag aften stod 80 forventningsfulde mennesker parat og ventede på at det samme skulle ske, men forgæves – Prærietranen havde igen søgt andre græsgange.

Gådefulde langvarige "forsvindinger"

Hvor disse græsgange måtte være, kan man kun gisne om. Måske det har været et sted i Himmerland, eksempelvis en af ådalene i Vesthimmerland, for nu gik der en hel måned hvor Prærietranen gik under radaren, før den 20. marts blev fundet af Tonny Ravn Kristiansen i Nørreådal ved Viskum (hvilket han i øvrigt havde forudsagt 14 dage forinden at han ville gøre). Her rastede den i kanten af søen lige nedenfor kirken, indtil en Havørn kom forbi og fik Prærietranen og alt andet på vingerne. Den blev set flyve væk, men vendte dog tilbage igen og overnattede i ådalen – tilsyneladende kun for en enkelt nat, for den blev ikke rapporteret fra Nørreådal igen.

Næste rapport kom en uge senere fra Lille Vildmose 27. marts, hvor Claus Rømer så den på en mark sammen med 28 Traner. I den kommende lange periode – både i

Hurtigt dukkede mange glade tilskuere op da Prærietranen blev fundet i Gravlev Ådal 17. februar 2021. Foto: Hans Christophersen.

👍 Stinne Aastrup, Henrik Haaning Nielsen og 305 andre 63 kommentarer 4 delinger

👍 Synes godt om

💬 Kommenter

🗑 Del

Alle kommentarer ▼

- Steen Asbjørn Andreassen
Det kunne det da godt ligne 🇩🇰 2
Synes godt om Svar Del 1 år
- Daniel Johansen
Prærietraner ligner det 🇩🇰 6
Synes godt om Svar Del 1 år
- Jacob Døj Bjerg
Er det ikke den berømte prærie trane ? 🇩🇰
Synes godt om Svar Del 1 år
- Hjalte Benjamin Johansen
Det er en Prærietran, hvornår er det fra? 🇩🇰 11
Synes godt om Svar Del 1 år
- Aage Langeland
Hjalte Benjamin Johansen
Den er her nu 🇩🇰 4
Synes godt om Svar Del 1 år
- Hjalte Benjamin Johansen
Aage Langeland ok, hvor nærmere præcist? 🇩🇰 1
Synes godt om Svar Del 1 år
- Hjalte Benjamin Johansen
Aage Langeland jeg er sikker på at der er mange fuglekiggere der meget gerne vil se den 🇩🇰 1
Synes godt om Svar Del 1 år

Da Prærietranens første opholdssted i Jylland blev kendt, skete det via et Facebook-opslag.

Præietrane, Vust Fjordholme, 14. april 2021. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

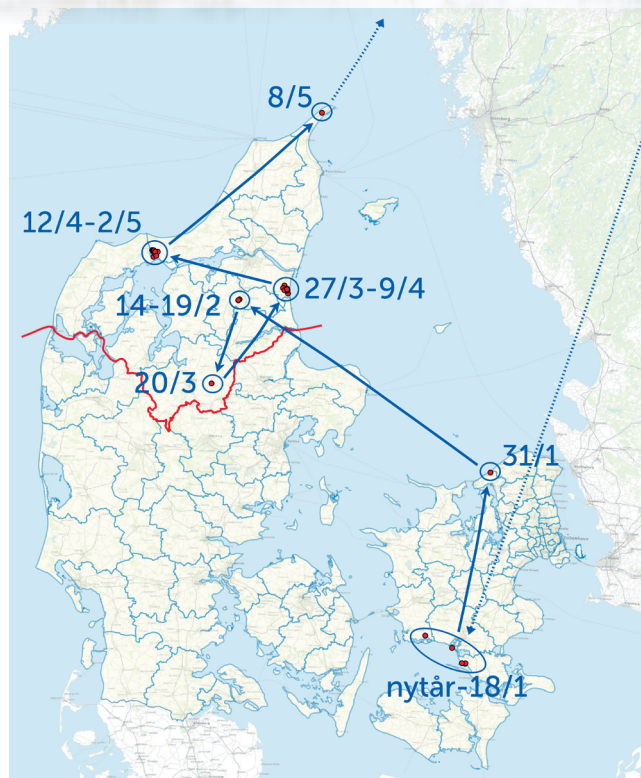
vildmosen og senere i Vejlerne – opholdt Præietranen sig ofte sammen med dens større lokale slægtninge, og der er endda set, hvad der minder om kurtisering (med dans og trompeteren) mellem de to arter, ligesom aggressiv adfærd fra Trane mod den mindre Præietrane er nævnt i adskillige kommentarer på DOFbasen.

Uanset om man er en dansk Trane eller en nordamerikansk/sibirisk Præietrane byder Lille Vildmose på gode muligheder, så området holdt længe på Præietranen og den blev sidst set dér 9. april.

I Vejlerne hvor jeg bor havde vi lokale længe spurgt os selv "hvornår bliver det vores tur?", og det måtte jo nærmest ske – derfor blev de fleste nok ikke særligt overraskede, da den 12. april blev meldt fra Kraptårnet, set på Bygholmengen. Men ligesom igennem hele fuglens optræden i øvrigt viste den sig også her at være lidt svær at få styr på, og det var først efter at Henrik Haaning fandt den på en mark på Vust Fjordholme (hvor den holdt til i nogle dage), at jeg dagen efter igen fik kontakt til fuglen. Ganske vist langt ude i varmemilmetret, men glædeligt gensyn!

Man skulle tro at så stor en fugl var nem at følge, men dens lange "fraværsperioder" demonstrerer, at selv en fugl i tranefamilien sagtens kan gemme sig. I de perioder hvor den blev registreret dagligt var der alligevel hver dag flere timer hvor den var ude af syne. Mønsteret i Vejlerne var at den overnattede på Bygholmengen og fløj ud til fouragering i landbrugsområdet øst for engen sammen med Tranerne om morgenen – og så kunne den være svær at finde. Men da den under det meste af sit ophold i Nordjylland valgte nogle af de bedste og

Præietranens rute rundt i Danmark 2021 (kendte opholdssteder fra DOFbasen). Grafik udarbejdet af forfatteren.

Præietrane og Trane, Lille Vildmose, 5. april 2021. Foto: Lars Grøn.

mest overvågede lokaliteter, i det mindste som rasteladser i nattetimerne, var der næppe en eneste nordjysk ornitolog som ikke på et eller andet tidspunkt fik chancen for at hilse på den fine fugl. Mange så den indtil flere gange i løbet af de over fire måneder den valgte at opholde sig i Danmark. Selv er jeg godt tilfreds med mine to møder med fuglen, det er nok til at man begynder at føle at man kender den...

Farvel for denne gang

Præietranen blev også længe i Vejlerne, Danmarks bedste rastelokalitet for Trane, sidste observation her var 2. maj. Den sidste uge var der af og til dage, hvor den ikke blev set, måske fordi interessen blandt birderne var begyndt at dale, eller der skete for meget andet forårstræk...

Igen var der en lille uge uden observationer, før mange fuglekiggere i Skagen 8. maj kunne tage afsked med Præietranen, der først blev fundet rastende med tre Traner på Råbjerg Enge af Peter Manstrup. De lettede og trak nordpå klokken 9:35. Klokken 9:45 var Præietranen over Hulsig, klokken 9:57 var den over Flagbakken, og klokken 10:12 trak den mod nord over Grenen nu sammen med en enlig Trane, bevidnet af rigtig mange. Fuglekiggere der kom for sent til Råbjerg Enge måtte sætte efter den og nåede akkurat at se den over Grenen, inden den trak ud. En Præietrane med udpræget trækdraft passerede hurtigt Skagen!

Fem dage senere blev "vores" Præietrane så fundet rastende 580 km nordøst for Skagen i Härjedalen i Sverige, og fra 2. juni og hele sommeren igennem sås den først på Varangerhalvøen og senere ved Lakselv i det allernordligste Norge – sidste dato var 30. august. Måske var det samme fugl som 6. oktober sås i Finland som landets tredje fund.

Således nåede en enkelt fugl på afveje i løbet af 2021 at afstedkomme 586 observationer på DOFbasen, én på svenskernes artportalen.se og 42 på nordmændenes

artsobservasjoner.no – ganske imponerende. Og måske kan den vise sig at vende tilbage – det er set før med store sjældenheder. Nu er arten jo registreret igennem en hel årscyklus, og det kan meget vel tænkes at den genbesøger nogle af de samme lokaliteter i 2022. Der er jo i øvrigt som med så mange andre sjældenheder – dér hvor den normalt bor er den så almindelig, at den knap bliver ænset, men dukker den op langt væk hjemmefra, er det noget alle bare må se!

Hjemme i Amerika

Præietranens udbredelse dækker store dele af det nordamerikanske kontinent og det østligste Sibirien, hvor den spreder sig mod vest. Bortset fra delbestande og underarter helt mod syd (bl.a. på Cuba) som er standfugle og i nogle tilfælde true, er der for en stor del af bestanden tale om langsigtet fremgang, og det samlede antal skulle nu befinde sig i omegnen af 600.000 fugle. Der er således også udbredt jagt på arten (men kun på de trækkende delbestande). I amerikansk jagtforvaltning er bestandene delt op i "flyways" med hver sine tilpassede kvoter, så man har formentlig styr på at jagten ikke som sådan truer bestanden (selv om det kan være svært ud fra et europæisk perspektiv at forstå "behovet" for jagt på traner).

Det er ikke så mærkeligt at en så stor og markant fugl ligesom så mange andre trækfugle kan flyve forkert og havner på et fejlagtigt kontinent. Alligevel er der i betragtning af bestandens størrelse meget få fund i Europa, for nok er nogle traner langdistanceflyvere, men de har det åbenbart ikke helt godt med at flyve for lange strækninger over vand. Dog skal det nævnes at den nordjyske Præietrane uden tøven trak stik nord i retning af Norge, i stedet for den kortere rute mod øst til Sverige, som så mange fugle ellers følger i Skagen... Der er da også fund på Færøerne, Fair Isle og Shetlandsøerne (samme fugl?), så man kan nok ikke helt udelukke at Præietraner finder til Europa vestfra.